

slovensko stran, to je prišlo po tem, ker je precej spoznal nemškega liberalizma pogubnost za kmetški stan in pa da pravega miru med Slovenci in Nemci ne bo, dokler bodo nemški liberalci po Avstriji smeli razsajati. G. Šmid ni tujec, ampak rojen Mahrenberžan, je študiral v Marburgu celo gimnazijo in je potem cesarja služil kot oficir pri ulanih; sedaj pa je že mnogo let gospodar in oskrbnik velike svoje grajščine in kot tak pozna dobro težave kmetškega stanu. Z duhovniki se vseskozi dobro pogaja. Važnost pridobitve g. Šmida je tudi č. g. dr. Šuc pripoznal, ker je svojo prej naznanjeno kandidaturo javno in blagodušno odložil. G. Šmid je torej edini kandidat in ni dvomiti, da dobi v Slov. Gradcu 12. sept. z malimi izjemki vse glase! Ko bi le vsi ali večina grajšakov, ki med nami Slovenci prebivajo, hotla Slovincem pravična biti in naše narodne, gmetne in duševne potrebe podpirati, kmalu bi laglje dihali. Nemčurstvu bi rogovi bili potrti in neverškemu liberalizmu. G. Šmid nam je že zato dobro došel, potem pa še tudi zato, ker nas skušnje učijo: koliko zda v graškem deželnem zboru besededa pravicoljubnega Nemca, ki se za Slovence potegne! Pripoznanje pravice je pa prvi pogoj miru in sprave med sosednimi narodi!

Iz Ptujca. (G. Herman) je najstarejši slovenski poslanec na Štajerskem in tako krepek zagovornik naših državnih, narodnih in cerkvenih potreb in pravic, da ga ne bo nihče upal kot nasprotni kandidat v našem ptujskem-rogačkem okraju nadlegovati, dokler bo le hotel svoje izredne zmožnosti posvetiti zagovarjanju ubogega in žali Bog še vedno le preveč in povsod zaničevanega in zanemarjenega ljudstva. To pa mora vendar vsakega razveseliti, da naše ljudstvo naposled dobro spozna, kdo mu res pomagati hoče? V osebi blagega g. Hermana je spoznalo svojega resničnega prijatelja in zato mu je udano čedalje bolj in ga bo 12. sept. enoglasno izbralo za svojega poslanca. — V našem mestu so tudi že začeli ogledovati se in iskati primerneža moža za poslanstvo. Toda precej so si navskriž in v četrtek 5. sept. imajo volilen shod, da poskusijo, kateri bi mestjanom bolje ugajal. Slovenci bodemo jih vestno opazovali in se naposled odločili za moža, kateri bi nam utegnil najmanje nasprotovati v deželnem zboru v Gradcu!

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Nove volitve so že priče, v Spd. Avstriji in na Koroškem so v kmetških skupinah kmetje zmagali z 5 in 4 konservativci. Koroški Slovenci pa, kakor se nam zdi, so v Celovcu in Velikovcu celo propali. Pristrčno se nam smilijo! Nemčurško-liberalni pritisk je pač ondi presilen in političnega lastnega lista še tamošnji Slovenci vedno pogrešajo. — Kranjski deželni zbor bo 12. sept., leta dni po volitvah, prvič zbo-

roval; naš štajerski je sklican na 24. den sept. — V Saleburškem so konservativci izdali volilen razglas z pozivom do volilcev, ki je pa bil konfisciran, češ, da bi kalil javni mir; a pomagalo ne bo nič, kmetje se bodo sedaj tem bolj držali konservativnih kandidatov. Čudno je, kar poizvemo iz Gornj. Avstrije; ondi so 2 judovska učitelja in 1 jud. učiteljica nastavljeni pri popolnem katoliških otrocih. Zoper to se bo gotovo prihodnji konservativni deželni zbor vzdignil. — O ministru Andrassiju sedaj močno trdijo, da bo moral odstopiti, ker nas je v Bosni v tako hudo zadrego spravil. Pravijo, da bo grof Potocki, ki je ruskemu carju osebno priljubljen, prišel na njegovo mesto. Grof Andrassy je namreč hotel pogoditi se z Turkom, toda sultan je tirjal vedno več, ob enem pa boj proti nam pripravljal! Naposled je celó tirjal, naj se mu Bosna in Hrcgovina povrne, ko bo avstrijska vojska vse lepo uredila; vse bi morali mi, kri in denar, za turškega sultana zapstoj zrtvovati. To je prav turška predrznost, katerej bode II. armada, ki sedaj vhaža v Bosno, primerni odgovor dala. Magjarskim upornim županijam se je še enkrat strogu ukazalo, da imajo priprego takoj dati. Pomagalo je. Magjarom in liberalcem je treba gospoda pokazati in vse je dobro! Svitli cesar so Hrvate pohvalili, ker so naše vojake, vha-jajoče v Bosno, povsod tako častno in gostoljubno sprejeli. Sploh cesar so Hrvatom jako naklonjeni ter so več višjih hrvatskih uradnikov poslali generalu Filipoviču pomagat dežele uredovat; Magjari se pa britko držijo, ker bi jim zopet od zaničevanih Hrvatov utegnulo ponižanje priti, kakor leta 1848. in 49. Hrvatje se obnašajo tudi kot vrli katoličani in so v Vukovaru v Sloveniji začeli izdajati dobro uredovan tednik: „Sriemski Hrvat“. Izdaja ga „hrvatsko-katoliško-tiskovno društvo“. „Slov. Gosp.“ ga dobiva v zameno! Mesto Miškolca na Ogerskem je zadela strašna nesreča v noči 31. avg. Oblak se je pretrgal in napravil tako ploho, da je voda vnesla 400 hiš, 500 ljudi je mrtvih, med njimi 24 vojakov in 1 lajtnant!

Vnanje države. Ruski car se je podal v južne kraje svojega carstva, kder pričakuje prihod carske garde iz Turškega, 18000 mož se je teh izbornih vojniki na ladijah že peljalo mimo Carigrada domov. Na njihovo mesto so pa morali drugi vojaki na Turško, ki ostanejo, dokler ne bo Turek vseh mirovnih pogodb izpolnil. — Turški sultan je dobil zopet 20 milijonov pri Angležih na posodo in pravijo, da je voljen Avstriji napovedati boj; no, tega mu ni treba, ker se jegovi divjaki itak zoper nas že bijejo. Z Črnogorci se je začel pogajati, Arnauti pa vendar močno oroža in jih da zbirati pri Novempazarju in Mitrovici; v Grecijo so pa turške čete naravnost vdrle in začele umarjati, ropati in požigati. V Kandijo je odposlan znani Muktar-paša z vojniki, da bi kristijane zopet podjarmil; tudi je mohamedanski višji duhoven vs e mohamedane pozval na boj zoper kristijane! —

V Belgradu sestavlja Ristič novo ministerstvo, divji Arnauti so pa v deželo vdrl in hudo razsajajo pri Vranji; Srbi morajo zopet za orožje prijeti. — Papež Leon XIII. namislijo enega izmed kardinalov poslati v Berlin na dogovor z nemškimi ministri zastran končanja grdobnega preganjanja katoličanov. Ali komaj dobimo upanje, da bo na Nemškem z preganjanjem konec, že slišimo o drugih žalostih. Ministerstvo francosko je katoliškim društvom zborovati prepovedalo, lijonski mestni zastop pa 223 šolskim bratom in sestram hipoma plačo ustavil in jih hoče tako iz šol iztirati! — Italijani turške upornike podpirajo, iz Ankone so odposlali več prostovoljcev, v Monei se pa vršijo velike vojaške vaje, ne daleč od avstrijske meje. — V Avstraliji, petem delu sveta, pripravljajo v mestu Sydney veliko svetovno razstavo za l. 1879.

Bosna in Hercegovina. V Hercegovini so naši imeli od 17. aug. naprej hude praske z Turki; v mesto Stolac je general Jovanovič postavil 1 bataljon 32. reg. Kmalu so potem vstaši okolico zajeli, mesto se vzdigne in naše v grad zapre, reve bi se morale skoro Turkom udati, ker jim je živeža, posebno pa vode manjkalo, zaklali so v sili že 2 konja. Jovanovič odpošlje generala Schludererja z 1 brigado zaprtim v pomoč; toda vstaši so mu pot zastavili in nikamor pustili naprej, še celó za hrbet so mu prišli in mu zvezo z Mostarom prerezali; sedaj pritisne Jovanovič sam z ostanki ene brigade; ali 19. aug. v noči bi bila skoro 2 bataljona reg. Belgier od vstašev v nevarno sotesko speljana, kder bi bila uničena. Sreča velika, da sta past zapazila in se tako otela. Drugi den so bili vstaši tepeni in Stolačka posadka rešena. Stolac je moral 100.000 fl. kazni plačati, puntarsko mesto Počitelj pa 20.000 fl. Sedaj po bitkah pred Stolacem so vstaši raztepeni in naši so zaseli že Nevesinje, Ljubinje, Drjeno, in je samo Gačkovno in Trebinje še v turških rokah. Če ne dobijo Turki posebne pomoči, bo Hercegovina kmalu podvržena. V Bosni bili so tepeži le pred Dobojem 23., 26. in 30. aug. vendar menj hudi, kakor prej! Novine so poročale, da so Turki napali bolenišnico v Žepciah, posekali 800 bolenikov in pri Ključu vničili 1 brigado, kar pa hvala Bogu ni res. Sploh po srečnem vzetju Sarajeva je glavna sila vstašev zlomljena, le če nam turški sultan res boj napové, utegne ondi priti do hudih bojov. Tudi maršira sedaj toliko naših v Bosno, da bodo tudi vstaše od Doboja do Svornika vkrotili. Pravijo, da so Turki mesto Bjelino spremenili v drugo Plevno. Naši izvrstni Uhacijevi kanoni bodo Turka tudi iz nje pobrisali. V Sarajevu je general Filipovič v nedeljo 25. aug. v katoliški cerkvi dal opraviti sv. mešo in Tedeum. Bil je nazoč z vsemi generali. Župniku pa je izročil 400 fl. naj se 19. aug. vsako leto bere sv. meša v zahvalo rešenja kristijanov in za duše padlih junakov! Okolico Sarajevsko je dal z šancami zavarovati, jegovi vo-

jaki marljivo marširajo na vse strani, pobirajo orožje in jemljejo Turkom vole in konje za kazen. V Sarajevu izhaja že avstrijski hrvatski vladni list. Nadvojvoda Salvator je na griži zbolel, mu je pa že bolje! Noči so v Bosni že precej hladne, po jutrih pa je pogosto mraz ali slana! Vojno ministerstvo naznanja, da je 16. aug. pri Klokoti od 9. bataljona lovecev Alojz Puher hudo ranjen, Fr. Torneger ubit, od 27. bataljona Val. Polančič, Franc Gödl in Jan. Muster hudo ranjen; pri Sarajevu bil je od 47. reg. Mat. Knapič umorjen in Jakob Bojko hudo ranjen, veliko zgubila pa sta takrat 7. reg. Marojčič in 27. bataljon lovecev.

Za poduk in kratek čas.

Prodiranje naših vojakov od Žepca do Sarajeva.

V števil. 34. smo čestitim bralcem razložili, kako je glavna sila naše vojske pod bistroumnim generalom Filipovičem prodirala v Bosno od Broda ob Savi nad Dervent, v Dobojo, Maglaj do Žepca. Ondi smo tudi omenili gladu, ki so ga naši vojaki trpeli. Zakrivilo je to nevoljo največ strašno slabo vreme in jednako slabe steze z še slabejšno vozno spravo. Pripraga ali „voršpan“ bil je vzet večjidel iz Slovonije in iz Ogerskega, kder imajo prav revne voze z lesenimi osmi. Zato se je pa večina polomila na stezi od Derventa v Dobojo; vozači so konje spregli in polomljene voze z blagom vred na stezi in v blatu pustili tako, da je vse polno kruha, ovsia itd. po blatu plavalo. Škoda bila je velika, nesreča za naprej odšedše vojake pa še večji. Morali so shajati z malim suborjem (Zwieback), kakor so mogli. Omenili smo ondi tudi, kako je v boju pred Žepcami 7. aug. pal nadlajtnant Kubin, adjutant 47. reg. Hartung. Sedaj zamoremo dostaviti, da ga je sovražna kroglja zadela in raz konja vrgla v tem trenutku, ko je, odposlan od obersta pl. Kinnarta, petemu bataljonu pot kazal od Novega — Sejerja v Ponjevo. Tovarši so junaka pobrali in v Maglaj odnesli, kder se mu na mohamedanskem pokopališču v severni strani blizu grobišča Osman-begovega izkopali globoko jamo in ga v njo položili zagrnenega v črni dežni plašč. Rajni je bil v Mariboru, kder je še nedavno njegova mati živela, kot hud turkoljub dobro poznan. Čudno, sedaj počiva od turške kroglje usmrten na mohamedanskem mirodvoru!

Od Žepca naprej do Vranduka postaja svet čedalje bolj gorat in nepristopen, kder se zamore peščica ljudi celó lahko braniti zoper številno armado. Zlasti pri Vranduku se vije slaba steza globoko med visokimi stenami po tako tesnih klanecih, da po 2 konjenika le težko vstrit jezdit. Višji poveljnik je torej pričakoval, da se bo ondi Turke hudo branil, in vsled tega je vojake 10. aug. tako razstavil, da bi sovražnike od preja le motil, od leve strani dražil, od desnice pa smrtno zgrabil. Uže 9. aug. popoldne je barona Pittela z 1. batal-